

ВИШИВАНА МІСТЕРІЯ

У нашому особистому мікросвіті живе величезний макросвіт історичного і культурного буття країни, в якій ми народилися. На нас діють його закони тисячолітніх традицій, навколо нас кружляють його вічні супутники – носії народного Духу. І коли людині вдається передати в матеріальних речах хоча б частину цього вселенського макросвіту, її називають талановитою, обдарованою Богом. Такою просякнutoю національним макрокосмосом є творчість Анжеліки Рудницької – української співачки, журналіста, художника, провідного фахівця Центру фольклору й етнографії Інституту філології КНУ ім. Т.Шевченка. Її картини називають вишиваним живописом. У них втілюється традиційна душа нашого народу, його гідність, дух і пам'ять.

Про власні роботи розповіла майстриня.

Не називаю свої роботи декоративно-вжитковим мистецтвом. Орнаментальне мистецтво в сутті своїй сакральне, просто його використовують для виготовлення речей із побутовим призначенням. Ужиткові речі – це тарілки, сорочки, серветки. Нічим таким не займаюся. Створюю власний світ, що віддзеркалюється в моїх полотнах, картинах, зроблених із застосуванням елементів традиційної «голкової» техніки.

Я не збиралася робити художню кар'єру. Переломний етап стався в моєму житті, коли мене паралізувало і я не могла ходити. Саме тоді розпочалися духовні шукання способу самовираження. Аби не збожеволіти, я, не бачачи зовнішнього світу, дослухалася до свого внутрішнього. Важливо було відкрити в собі щось нове, відповідне новому стану. І це «щось» несподівано для самої себе відкрила. Воно й повернуло відчуття повноти життя...

Єдиним фізично доступним мені способом реалізації візуальних ідей було вишивання. Ще в дитинстві від мами та бабусі я навчилася вишивати. Це вміння я перенесла в доросле життя, в мистецтво, застосовувавши старі українські народні технології для створення модернізованих речей.

Здебільшого мої роботи мають виразний присмак, але за всієї своєї українськості вони мультиетнічні. Коли я їздила на різні виставки за кордон і спілкувалася з відвідувачами галерей, усі вони в один голос запевняли, що на моїх полотнах зображені саме їхні народні символи та образи. Розкажу про два випадки. Якось одна норвезька художниця на Всесвітньому фестивалі культури і мистецтва у Південній Кореї, роздивляючись мої роботи, сказала: «О, це так схоже на наші розписи старовинних скринь». Згодом цю подібність знаходили корейські дітки, художники, священики. Вони розпитували про роботу «Радуйся!», присвячену Великодню, чому намалювала саме таку церкву, цікавилися нашими традиціями. Я їм розповідала про писанки. Їх здивувало, що в них, як і в нас, яйце є символом життя. Цю схожість національних традицій легко пояснити: архаїчні символи в усьому світі, незалежно від континентів, національностей, відстаней між ними – однакові. А вже контекст, деталі, кольорова гама часто різняться.

Можна скільки завгодно вчитися ремесла (хоч би чого це стосувалося), але так і не знайти свого власного стилю. В моїх роботах емоція переважає над рацією. Це найбільш чесний шлях до глядача. Ідеї приходять до мене в найнесподіваніших місцях. Інколи, як кудись їду, а під рукою нема чистих аркушів, беру журнал і на берегах роблю замальовки. У комфортніших умовах виконую ескізи в альбомі, а потім вишиваю їх на полотні. Свої роботи не продаю. У них інша місія – розповідати світові про Україну, та й самим українцям

відкривати іншу Україну. Вишивки мандрують нашою країною і світом, зрідка повертаючись у майстерню для реставрації.

У найраніших роботах я використовувала переважно всі чисті кольори. А вже в одній із моїх останніх робіт – графічній серії «Декаполіс» – я вирішила спинитися на біло-червоній гамі. Цикл виник, коли почали активно руйнувати старий Київ. Проїжджаючи Подолом, я бачила, як знищують старенький, але дуже колоритний будинок, який мені так подобався. В інших країнах такі будинки реставрують, охороняють, а в нас чекають, поки він розвалиться. Я вирішила створити власний «Декаполіс» – тепер «будую» свої міста. У «Містерії літочислення» присутня ціла суміш кольорів – від яскравих і насичених до пастельних, розмитих. Найсвіжіша серія – «Праморе» – виконана в синіх стишених тонах.

На цьогорічній виставці в Національному музеї Тараса Шевченка я вперше представляла всі свої роботи (понад 150. – А.Р.), створені протягом 8 років, об'єднавши їх під спільною назвою «Містерія літочислення». Виявилось, що в мене 12 циклів, рівно стільки, скільки місяців у році. Усі ми часто говоримо про час, живемо в часі, ми постійно його фіксуємо. Щось хочемо запам'ятати, щось – назавжди забути. Свої думки про час я спробувала втілити в цій серії. На картинах багато спіралей, бо такою є траєкторія розвитку часу. Коли людина усвідомлює вічність своєї духовної субстанції, тоді вона не боїться думати про час.

Багато доводиться глумачити людям символи, кольори. Звісно, на побутовому рівні я можу розказати, наприклад, про значення сонячних знаків, але є дуже допитливі люди, які хочуть про щось дізнатися докладніше. Тож я почала вишукувати якісь пояснення. Таким чином у мене назбиралося багато цікавих матеріалів. У цей час я познайомилася з Оленою Івановською (завідувач кафедри фольклористики Інституту філології), вона й порадила мені зайнятися дослідницькою діяльністю в царині фольклористики. Адже все, що стосується етнографічних і фольклористичних речей – вічне.

Щодо наукової діяльності, то я збираюся далі досліджувати обрану тему та популяризувати власне фольклористику.

Я люблю наш університет, поважаю науковців, котрі тут працюють. Це справжні патріоти, сподвижники. Захоплююся нашими студентами – талановитими й розумними! Вони грають на різних музичних інструментах, співають, освоюють народні ремесла. А це означає, що дедалі більше людей повертаються до українських витоків.

*Записала Анна РАЩЕНКО,
прес-центр Інституту філології*